

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

7 ноември 2018 година *

„Преюдициално запитване — Директива 2003/86/ЕО — Право на събиране на семейството — Член 15 — Отказ за предоставяне на самостоятелно разрешение за пребиваване — Национална правна уредба, предвиждаща задължение за успешно полагане на изпит за проверка на интегрирането в обществото“

По дело C-484/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) с акт от 4 август 2017 г., постъпил в Съда на 10 август 2017 г., в рамките на производството по дело,

К

срещу

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Vilaras, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на трети състав, J. Malenovský, L. Bay Larsen (докладчик), М. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: Р. Mengozzi,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за нидерландското правителство, от К. Bulterman и Н. S. Gijzen, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от С. Cattabriga и G. Wils, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: нидерландски.

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 15, параграфи 1 и 4 от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 2003 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 164).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между К, гражданка на трета държава, и Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (държавен секретар по въпросите на сигурността и правосъдието, Нидерландия) (наричан по-нататък „държавният секретар“), по повод решението на последния да отхвърли подаденото от К заявление за изменение на ограничението към разрешението ѝ за пребиваване за определен срок и да отнеме последното.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 15 от Директива 2003/86 гласи:

„1. Най-късно след пет години пребиваване и при условие че членът на семейството не е получил разрешение за пребиваване по причини, нямащи отношение към събирането на семейството, съпругът или несклучилият брак партньор и дете, достигнало пълнолетие, имат право, ако е необходимо — след подаване на съответно заявление, на самостоятелно разрешение за пребиваване, независимо от това на кандидата.

Държавите членки могат да ограничат предоставянето на визираното в първата алинея разрешение за пребиваване само до брачния или несклучилия брак партньор в случай на прекъсване на семейната връзка.

[...]

4. Условието, приложими спрямо предоставянето и срока на самостоятелното разрешение за пребиваване, се уреждат от националното право“.

Нидерландското право

- 4 Член 3.51 от Vreemdelingenbesluit 2000 (Наредба за чужденците от 2000 г.) предвижда:

„1. Разрешението за пребиваване за определен срок [...], съпроводено от ограничение, свързано с хуманитарни причини, може да бъде издадено на чужденец, който:

- a) пребивава от пет години в Нидерландия в качеството на притежаващ разрешение за пребиваване, съпроводено от ограничението по точка 1°, [...]:
  - 1°. пребиваване в качеството на член на семейството на лице, което има право на постоянно пребиваване;

[...]

5. Член 3.80a [от Vb 2000] се прилага за чужденците по параграф 1, буква а), подточка 1°, [...].“

5 Член 3.80а от тази наредба гласи:

„1. Заявление за изменение на разрешение за пребиваване [...] в разрешение за пребиваване, съпроводено от ограничение, свързано с хуманитарни причини, които са с постоянен характер, се отхвърля, когато заявлението е подадено от чужденец по смисъла на член 3.51, параграф 1, началото и буква а), точка 1°, който не е положил успешно изпита по член 7, параграф 2, буква а) от Закона за интегрирането в обществото или не е получил диплома, удостоверение или друг документ по смисъла на член 5, параграф 1, буква с) от същия закон.

2. [Параграф 1] не се прилага, ако чужденецът:

[...]

е) е бил освободен от задължението за интегрирането в обществото [...]

[...]

4. В допълнение министърът може да не приложи параграф 1, ако счете, че прилагането му ще доведе до явна и голяма несправедливост“.

6 Член 6, параграф 1 от Wet inburgering (Закон за интегрирането в обществото) гласи:

„Министърът освобождава заинтересуваното лице от задължението му за интегриране в обществото, когато:

а) лицето докаже, че поради психическо или физическо увреждане или умствена изостаналост трайно не е в състояние да положи успешно изпита за проверка на интегрирането в обществото;

б) въз основа на доказаните усилия, положени от лицето, което има задължение за интегриране в обществото, министърът приеме, че не може разумно да се очаква то да изпълни това задължение“.

7 Член 7, параграфи 1 и 2 от този закон има следното съдържание:

„1. Лицето, което е носител на задължението за интегриране в обществото, трябва да придобие в срок от три години устни и писмени умения по нидерландски, отговарящи най-малко на ниво А 2 от Общата европейска референтна рамка за съвременни езици, както и познания за нидерландското общество.

2. Носителят на задължението за интегриране в обществото е изпълнил това свое задължение, когато:

а) е положил успешно изпит съгласно разпореденията на министъра или

б) когато е получил диплома, удостоверение или друг документ по смисъла на член 5, параграф 1, буква с)“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

8 От 17 март 1995 г. до 25 юли 2015 г. К притежава разрешение за пребиваване с цел пребиваване при нейния съпруг, гражданин на трета държава. На 21 юли 2015 г. К подава заявление за изменение на това разрешение в разрешение за продължително пребиваване.

- 9 На 1 юли 2016 г. държавният секретар отхвърля това искане с мотива, че К не е доказала нито че е положила успешно изпита за интегриране в обществото, нито че не е била обвързана или е била освободена от задължението за интегриране в обществото. Освен това държавният секретар отнема с обратна сила, считано от 19 август 2011 г., издаденото на К разрешение за пребиваване с цел пребиваване при нейния съпруг, с мотива че считано от тази дата, К повече не пребивава на един и същ адрес със своя съпруг.
- 10 Във връзка с подадена от К жалба по административен ред с решение от 21 декември 2016 г. държавният секретар потвърждава първоначалното си решение.
- 11 К обжалва това решение пред Rechtbank den Haag zittingsplaats Amsterdam (Районен съд Хага, заседаващ в Миделбург, Нидерландия). С решение от 4 април 2017 г. този съд отхвърля жалбата.
- 12 К обжалва това съдебно решение по въззивен ред пред запитващата юрисдикция.
- 13 С оглед на представеното становище на Dienst Uitvoering Onderwijs (Служба за изпълнение на политиката в сферата на образованието, Нидерландия), приложено към въззивната жалба, в което тази служба установява, че К е направила поне четири опита да положи успешно изпита за интегриране в обществото и че е посетила курс за интегриране в обществото с продължителност от 600 часа, държавният секретар издава на К самостоятелно разрешение за пребиваване, считано от 20 април 2017 г. Въпреки това държавният секретар потвърждава, че отнема с обратно действие, считано от 19 август 2011 г., издаденото на К разрешение за пребиваване с цел пребиваване при нейния съпруг.
- 14 Запитващата юрисдикция иска да установи дали предвиденото в нидерландското законодателство условие за интегриране в обществото съответства на член 15 от Директива 2003/86.
- 15 При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 15, параграфи 1 и 4 от Директива [2003/86] да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда, че заявлението за издаване на самостоятелно разрешение за пребиваване — подадено от чужденец, пребивавал законно на територията на държавата членка в продължение на пет години с цел събиране на семейството — може да бъде отхвърлено поради неизпълнение на предвидените в националното право условия за интегриране?“.

По преюдициалния въпрос

- 16 С поставения въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 15, параграфи 1 и 4 от Директива 2003/86 допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която позволява да се отхвърли заявление за самостоятелно разрешение за пребиваване, подадено от гражданин на трета страна, който е пребивавал повече от пет години на територията на държава членка на основание събиране на семейството, тъй като той не е доказал, че е положил успешно изпит по интегриране в обществото — относно познанията му по езика и за обществото на съответната държава членка.
- 17 Член 15, параграф 1 от Директива 2003/86 предвижда, че най-късно след пет години пребиваване и при условие че членът на семейството не е получил разрешение за пребиваване по причини, нямачи отношение към събирането на семейството, съпругът или несклучилият

брак партньор и дете, достигнало пълнолетие, имат право, ако е необходимо — след подаване на съответно заявление, на самостоятелно разрешение за пребиваване, независимо от това на кандидата за събиране на семейството.

- 18 Член 15, параграф 4 от тази директива пояснява, че условията, уреждащи предоставянето и срока на това разрешение за пребиваване, се определят от националното право.
- 19 Ако тези две разпоредби бъдат разгледани заедно, се стига до извода, че макар и издаването на самостоятелно разрешение за пребиваване по принцип да означава, че за срок от пет години е предоставено право на пребиваване на територията на дадена държава членка на основание събиране на семейството, законодателят на Съюза все пак позволява на държавите членки да обвържат издаването на такова разрешение с определени условия, които те следва да определят.
- 20 От точки 49—59 от решение от същия ден, С и А (C-257/17), следва, че не може да се изключи възможността дадена държава членка да обвърже предоставянето на самостоятелно разрешение за пребиваване с изпълнение на изискването за успешно полагане на изпит на интегриране в обществото — относно познанията езика и за обществото на съответната държава членка.
- 21 Въпреки това от точки 60—63 от това решение следва, че задължението за успешно полагане на такъв изпит, наложено с национална правна уредба, каквато е разглежданата в главното дело, не би следвало да надхвърля необходимото за постигането на целта за улесняване на интегрирането на съответните граждани на трети страни, което следва да бъде проверено от националната юрисдикция.
- 22 За тази цел тази юрисдикция трябва по-специално да се увери, че за успешното полагане на изпита за проверка на интегрирането в обществото се изискват познания на елементарно ниво; че вследствие на наложеното от националната правна уредба условие не се препятства предоставянето на самостоятелно разрешение за пребиваване на граждани на трети страни, представили доказателства за своята воля да издържат успешно този изпит и за положените за тази цел усилия; че са взети предвид особените лични обстоятелства и че таксите, събирани във връзка с полагането на посочения изпит не са прекомерно високи (вж. в този смисъл решение от 9 юли 2015 г., К и А, C-153/14, EU:C:2015:453, т. 54—70).
- 23 В това отношение по-специално е важно да се подчертае, че компетентните органи следва, като отчетат обстоятелства като възрастта, равнището на образование, финансовото и здравословното състояние на съответните членове на семейството на кандидата за събиране на семейството, да имат възможност да не обвързват предоставянето на самостоятелно разрешение за пребиваване от успешното полагане на изпита за интегриране в обществото, когато поради тези обстоятелства се окаже, че посочените лица не са в състояние да се явят на изпита или да го издържат (вж. в този смисъл решение от 9 юли 2015 г., К и А, C-153/14, EU:C:2015:453, т. 58).
- 24 С оглед на всички изложени съображения на поставения въпрос трябва да се отговори, че член 15, параграфи 1 и 4 от Директива 2003/86 допуска национална правна уредба, която позволява да се отхвърли заявление за самостоятелно разрешение за пребиваване, подадено от гражданин на трета страна, който е пребивавал повече от пет години на територията на държава членка на основание събиране на семейството, тъй като той не е доказал, че е положил успешно изпит по интегриране в обществото — относно познанията му по езика и за обществото на съответната държава членка, доколкото конкретните условия на задължението за успешно полагане на този изпит не надхвърлят необходимо за постигането на целта за улесняване на интегрирането на гражданите на трети страни, което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция.

По съдебните разноси

- 25 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 15, параграфи 1 и 4 от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството допуска национална правна уредба, която позволява да се отхвърли заявление за самостоятелно разрешение за пребиваване, подадено от гражданин на трета страна, който е пребивавал повече от пет години на територията на държава членка на основание събиране на семейството, тъй като той не е доказал, че е положил успешно изпит по интегриране в обществото — относно познанията му по езика и за обществото на съответната държава членка, доколкото конкретните условия на задължението за успешно полагане на този изпит не надхвърлят необходимо за постигането на целта за улесняване на интегрирането на гражданите на трети страни, което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция.

Подписи